

Suomalaisten ja eurooppalaisten järjestöjen kirje pääministeri Juha Sipilälle

Tiedoksi: EU-ministerivaliokunta, ministeri Annika Saarikko, ministeri Pirkko Mattila

Kansalaisten osallisuus mielenterveys- ja omaistyössä ministerikokouksen teemaksi Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella 2019:

”Making people count”

Suomi on EU:n puheenjohtajamaana vuoden toisena puoliskona 2019. Suomen edellisinä puheenjohtajuuskausina 1999 ja 2006 mielenterveyden asiat nostettiin ennakkoluulottomasti ja onnistuneesti eurooppalaiselle agendalle. Euroopassa odotetaan laajasti että myös seuraavan Suomen puheenjohtajuuskauden linjaukset merkitsevät stigman vähentämistä, kansalaisten roolin vahvistamista ja edistysaskeleiden ottamista.

Mielenterveyden häiriöiden kustannukset vuositasona ovat Suomessa 6 miljardia ja EU:ssa noin 800 miljardia. Ne aiheuttavat merkittävän tuottavuusmenetyksen. Digitalisessa taloudessa väestön mielenterveys on keskeinen kilpailutekijä.

Euroopassa noin 6 % yli 50-vuotiaista on omaishoitajia. Suomessakin arvioidaan olevan noin 350 000 omaishoitajaa, joista vain noin 44 000 on omaishoidon tuen piirissä. Tutkimusten mukaan ilman omaisten apua ikääntyneiden hoidon menot olisivat vuosittain lähes kolme miljardia euroa nykyistä korkeammat Suomessa. Omaishoidon edistäminen ja tukeminen ovat keskeisiä toimia sosiaali- ja terveyskustannusten kasvun hillinnässä.

Puheenjohtajuuskauden tulisi nostaa esille ihmisten, kansalaisten, kuntoutujien, omaisten, asiakkaiden ja potilaiden näkökulmaa. Osallisuus, vaikutusmahdollisuudet, turvallisuus ja oikeudenmukaisuus tukevat jokaisen mielenterveyttä ja EU:n strategisten tavoitteiden saavuttamista.

EU ja Suomi ovat ratifioineet YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari antaa EU-kansalaisille yhtäläiset oikeudet pääsyyn työmarkkinoille, osallisuuteen ja sosiaaliseen turvaan.

YK:n yleissopimuksen ja EU:n sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpano tarkoittaa ihmisten osallisuutta heitä koskevaan päätöksentekoon ja tutkimukseen, yhtäläisen ihmisarvon kunnioittamista, itsemääräämisoikeuden mahdollistamista ja palvelujen rakentumista toipumisorientaation mukaisesti. Kuntoutujien, omaisten ja kansalaisten ääni tulee nostaa esille: heille tulee luoda mahdollisuus osallistua ja rakentaa palvelujärjestelmää. Suomen roolille tässä ajattelutavan muutoksessa on Euroopassa tilaus. Omais- ja vertaistoiminta ovat kestävän talouden peruspilareita.

Kunnioittavasti esitämme kansalaislähtöisen mielenterveys- ja omaisteeman huomioimista Suomen puheenjohtajuuskaudella ja laajemmin Suomen, Romanian ja Kroatian muodostaman trion yhteisessä ohjelmassa. Esitämme ministerikokouksen järjestämistä aiheesta Suomen puheenjohtajuuskauden aikana.

1.2.2018

Pia Hytönen
Mielenterveyspoolin puheenjohtaja
www.mielenterveyspooli.fi

ADHD-liitto ry
Aseman Lapset ry
Autismi- ja aspergerliitto
Crohn ja Colitis ry
Eläkeliitto ry
Folkhälsans förbund rf
Irti Huumeista ry
Kalliolan settlementti ry
Kasper – Kasvatus- ja perheneuvonta ry
Kehitysvammaisten Palvelusäätiö sr
Koulutus Elämään Säätiö
Kuntoutussäätiö
Mielenterveyden keskusliitto
Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry
Miina Sillanpään Säätiö sr
Muistiliitto ry
Munuais- ja maksaliitto ry
Music Against Drugs ry
Neuroliitto ry
Nuorten Ystävät ry
Omaishoitajaliitto ry
Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ry
Pro-tukipiste ry
Psykosociala förbundet
Sosped säätiö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen Kilpirauhasliitto ry
Suomen Mielenterveysseura
Suomen Parkinson-liitto ry
Suomen Punainen Risti
Suomen uusperheiden liitto ry
Takuusäätiö
Vailla vakinaista asuntoa ry

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto (Valli)

Vates-säätiö sr – Vates foundation

Väestöliitto ry

EUFAMI (European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness)

GAMIAN-Europe (Global Alliance of Mental Illness Advocacy Networks - Europe)

HelpAge International

Mental Health Europe

Eurocarers (European Association Working for Carers)

Helsingin yliopiston sosiaalifarmasian laitoksen tutkijaryhmä